N^ER 109.

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie we Srzodę dnia 14 Września v. s. 1832 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 5 Września.

NAYJAŚNIEYSZY CESARZ JEGOMOŚĆ, w podróży Swey z *St. Petersburga*, w pożądaném zdrowiu przybył do miasta *Porchowa*, dnia 1 teraźnieyszego września, o pół-do-7mey wieczorem, i w kwadrans, po zmianie koni, w dalszą podróż udać się raczył.

Przez naywyższy Ukaz J. C. M. do Kantoru Dworu, pod 30 sierpnia, paziowie: Alexander *Majewski*, Alexander *Baumgarten*, Włodzimierz *Semiaka*, Bazyli *Milukow 2ry*, Jan Xiążę *Wadpolski* i Paweł *Baranow*, nayłaskawiey podniesieni na kamer-paziów.

— Na przełożenie naypoddannieysze P. Ministra Skarbu, NAYJAŚNIEYSZY CESARZ JEGOMOŚĆ, d. 29 zeszł. lipca, naywyżey rozkazać raczył: powiększyć liczbę uczniów szkoły mierników do 75ciu, i urządzić przy Instytucie Leśnictwa kaplicę w budowach pomienioney Szkoły, stanowiąc przy tey cerkwi Kapłana i jednego cerkiewnego posługacza, z wyznaczeniem na te przedmioty z Podskarbstwa Państwa rocznie po 15,000 rub. assygn.

— Przez naywyższy rozkaz dzienny, *d. 31 sierpnia*: Kapitan-porucznik 3go Ekwipażu floty *Makarow 1szy*, naznaczony Dowódzcą fregaty *Xiążę Orański*, z przeniesieniem do 21go ekwipażu.

CESARZ JEGOMOŚĆ oświadcza Naywyższe zadowolenie, za zbudowanie spuszczonych dzisia z warstatow: fregaty *Prozerpina* i statku przewozowego *Lipawa*: Jenerał-Intendentowi Morskiego Ministeryum Kontr-admirałowi *Wasiljewu*, Inspektorowi Korpusu Inżenjerów okrętowych Jenerał-porucznikowi *Brjuno S. Katerin*, zostającemu w obowiązkach Dyrektora Departamentu Budowniotwa okrętowego, Jenerał-Majorowi *Byczeńskiemu*, Dowódzcy fregaty *Prozerpina* kapitanowi 2rey rangi *Karaułowi* i budownikowi tych statkow, kapitanowi korpusu inżenjerów okrętowych *Amosowu*, a dla ludzi niższych rang, którzy się przy spuszczeniu tych statkow znaydowali, daruje po rublu dla każdego.

— Na odbytém d. 31 sierpnia zgromadzeniu Rady Ustanowień Kredytowych Państwa, dla przeyrzenia rachunkow z roku 1831go, spalono biletow Podskarbstwa Państwa na 5 milionow rubli. (Mowę JW. Ministra Skarbu, mianą przy tey okoliczności, umieścimy w poźnieyszych Nch.)

— D. 11 zeszł. sierpnia, na cmentarzu *Wielkiey-Ochty* chowano włościanina Aleksieja *Bucharina*. Gdy zaczęto spuszczać trunę do mogiły, żona jego, Darja *Andrejanowa*, rzuciła się nań i umarła.

— W *Hapsalu* 10go lipca zastrzelił się, 60letni człowiek, z przyczyny, że 17letnia dziewica póyśdź za niego nie chciała.

— W *Tyflisie* d. 2 sierpnia, o 25 minutach na 5tą z południa, dało się uczuć lekkie trzęsienie ziemi, poprzedzone dosyć długiém kołysaniem się. Nazajutrz o godzinie 3 min. 10 z południa były dwa inne momentalne, ale mocne, wstrząśnienia z podziemnym łoskotem, podobnym do rozpadającego się budynku.

— Z *Moskwy* donoszą o wielkiey wspaniałości, z jaką w tey stolicy obchodzoną była rocznica Koronacyi NN. CESARSTWA ICHMOŚĆ.

— Królowa Imeretijska wdowa, *Anna*, zeszła z tego świata d. 18 sierpnia w *Moskwie*, w wieku lat 67 na ręku swojego syna Jenerał-Majora *Konstantego*, Carewicza Imeretijskiego. Pogrzeb odbył się d. 20 sierpnia z wielką solennością w Cerkwi Dońskiego monasteru w Moskwie.

— W *Kronsztadzie*, po dzień 2gi września, liczba okrętow była: przybyłych 1238, wyszłych 964. (*G.S.P.*)

— Przez rozkaz dzienny CESARSKI z d. 24 sierpnia wykreślony zostaje ze spisów zmarły kapitan portu Rewelskiego Jenerał-major *Adlerberg*.

— Przez ukaz CESARSKI do kapituły orderów, z d. 13 sierpnia, adjutanci Inspektora całey osiedloney jazdy, Jenerała jazdy Hrabi Witta 1go, kapitan pułku konnych grenadyerów gwardyi *Czyrkowicz* i rotmistrz pułku Ułanów gwardyi Hrabia *Rzewuski*, mianowani kawalerami orderu S. Stanisława 3 klassy, za szczególną waleczność, którą się odznaczyli w dniach 25 i 26 sierpnia 1831 r. przy szturmie warowni Warszawskich.

— Stosownie do Ukazu CESARSKIEGO z d. 21 grudnia 1830 roku, nałożone zostają aresztа: w *gubernii Podolskiey* na wszelki ruchomy i nieruchomy majątek Dworzanina Józefa syna Stefana *Stroynowskiego* i Szlachcica Mikołaja syna Józefa *Łuczyńskiego* za należenie ich do powstania Polskiego, tudzież na wszelki majątek Szlachcica Józefa syna Jana *Dunina*, który też należał do powstania, i był wziętym przy poddaniu się twierdzy Zamościa.

— 31 z. m. spuszczono z warstatów tuteyszey admiralicyi 44-działową fregatę *Prozerpinę*, założoną 10 października 1831 i przewozowy okręt *Lipawa* od 100 łasztow, założony 10 list. tegoż roku; oba okręty budował Kapitan inżynierów morskich *Alferjew*. — Dowódzcą nowey fregaty mianowany został Kapitan 2ey rangi *Karaułów*.

— Nowy teatr, ukończony niedawno ponad główną tego miasta ulicą, zwaną Newskim-Prospektem, otrzymał nazwisko *Teatru Alexandrińskiego*; otwarcie jego odbyło się tegoż dnia w obecności wszystkich członków RODZINY PANUJĄCEY.

— Do Petersburga przybyli: *26 sierpnia*, z Witebska, Kamerjunker *Szyszko*; — 30go, ze stacyi Borowicz, Senator *Gruszecki*; z Nowgorodu, Dowódzca 2ey dyw. lekkiey jazdy gwardyi Jen.-por. *Knorring*; z Dmitrjewa, Dyrektor Depart. min. sprawiedl. Rz. R. St. *Degay*; z Ustiużny, Senator *Baranow*; — 1 *września*, z Grodna, Senator Hr. *Wołłowicz*; z Ostrowa, Senator *Sawrasow*; — 3go z Lubeki, na statku parowym *Alexandra*: Duński poseł Hr. *Bloom*, z Radcą tegoż poselstwa *Meyerem*; Hrabina *Oppermann*; Jen.-maj. *Kusownikow*; Jen.-maj. Bar. *Zedler*, i Kamerjunker *Marczenko*. *Wyjechali*: *30 sierp.* do Kijowa, Jen.-maj. Inżynierów dróg komm. *Rehrberg*; do Smoleńska, Jen.-adj. *Benkendorf*.

— Dziennik rękodzieł i handlu ogłosił tu podaną przez P. Pełczyńskiego wiadomość, o stadzie kóz Angorskich Obywatela Lewickiego na Podolu, w powiecie Winnickim. Stado wynosi teraz sztuk przeszło 200. Początek swóy wiedzie od koz, sprowadzonych z Azyi przez Szczęsnego Potockiego. Ile się okazuje z tego doniesienia, kozy Angorskie nie potrzebują temperatury powietrza wyższey nad tameczny klimat, w zimie jednakże muszą być w ciepłych chlewach chowane. Wełna zdeymuje się grzebieniami, każda koza nie więcey nad funt jey wydaje. Próby jey są tu w Depar. rękodzieł i wewnętrznego handlu.

— Nowy wyrob z kartonu i naklejanych na nim wiórów drewnianych, jest do widzenia w Depart. rękodzieł i wewnętrznego handlu. Ile

się zdaje, przeznaczony jest do robienia damskich kapeluszów, lecz może się przydać i na co innego. Ostrużyny zdają się być z drzewa lipowego, są polerowane i naklejane jedna przy drugiey w kierunku przeciwnym temu, w jakim zdjęte zostały z drzewa. To stanowi grę kolorów w tey materyi.

— Podług obliczeń kilku znakomitych francuzkich inżynierów, koszta głębokiego kanału, któryby Arabską zatokę z Nilem i morzem Śrzodziemném połączył, Afrykę na wyspę przerobił i podróż z Marsylii do Bombay o połowę skrócił, nieprzeniosłyby 700,000 f. sterl. Daleko więcey wydano na podobne przedsięwzięcia w samey Anglii. (*T.P.*)

Dąbrowica.

Do wielkiey liczby znakomitych Mężów, których kray w bieżącym roku utracił, przydać należy Graffa Antoniego Platera, Rzeczywistego Radzcę Stanu i Kawalera Orderów Polskich, który przepędziwszy niemało lat na usługach kraju, w patryarchalney starości, w roku 89 wieku swego, opatrzony Świętemi Sakramentami, skończył przykładne i pełne dobroczynności życie, 21 augusta, w własnych dobrach Dąbrowicy.

Jeżeli uprawa roli, dobry byt kmiotków, jest istotném źrzódłem bogactw kraju i pomnaża szczęśliwość społeczności, tedy słusznie w Bogu zeszły JW. Graff Plater, który: szukał uszczęśliwienia drugich z uchybieniem własnych korzyści, może rościć prawo do jey wdzięczności i uwielbienia. Nadzwyczayna tęgość i dzielna wytrzymałość umysłu, która do ostatniego nie opuściła go tchu życia, prowadząc drogą cnoty i niezmordowaney pracy, postawiła go na szczycie tém większey szczęśliwości i sławy, im bardziey usiłował w zaciszach i lubych sobie ustroniach, przed światem je ukrywać. Idąc, w rzeczy samey, za błyskotkami przemijającey wielkości, możeby niczyjego uszczęśliwienia nie stał się przyczyną. Kiedy teraz nad jego zgonem wszędzie żal się rozchodzi, gdzie tylko zniknioney cnoty stratę uczuć umieją; gdy wiele tysięcy poddanych, całe grono świetney jego familii, potomstwa i przyjaciół, z rzewnemi łzami w oczach, z żałośném w sercu westchnieniem, nie przestają uwielbiać i błogosławić drogiey jego pamiątki. Takie zaiste życie zasługuje, aby w xięgach nieśmiertelności zapisaném zostało.

W majątku Dąbrowicy Graffa Antoniego Platera, Gubernii Żytomierskiey, powiatu Rowieńskiego, prócz bursztynów, wielkości częstc funta dochodzącey, znaydujących się w niedostępnych dawniey bagnach, dziś osuszonych, i w żyzne grunta zamienionych; prócz pirytów w glinie garncarskiey, w postaci ziarn, walców, gałęzi i t. p. obficie rozsypanych, i innych kopalnych osobliwości; dają się kiedy niekiedy postrzegać ptaki morskie, wielkości gęsi, znajome pod nazwiskiem Kraków morskich, *Pelecanus carbo.*

W miesiącu maju 1832 roku, podstrzelono dwa wyżey wymienione ptaki, a trzeciego zabito. Są one jednostayney, ciemney, zielono żółtawey farby, na goleniach mają piórka białe, a nasada dziobu i podgarle żółtawe. Myśliwi poczytują ten rodzay ptaków za nurka szczególnego rodzaju: różni się jednak od niego jednostaynością farby, dziobem długim, którego szczęki górney, dłuższey od dolney, koniec w dół prostopadle zagięty i czternastą długiemi, twardości jak u sroki w ogonie osadzonemi piórami. Ma wszystkie palce u nóg, w tyle osadzonych, płetwą przerosłe, a śrzedni mocno piłkowany. Siada na drzewie, lubo jest ptakiem wodnym, i podług powieści tamecznych myśliwych, inaczey nocy nie przepędza: pływa całkiem w wodzie zanurzony, trzymając szyję nad jey powierzchnią wzniesioną. Nurza się daleko doskonaley i dłużey od zwyczaynych nurków: jest to prawdziwy Kormoran, którego w Chinach używają do łowienia ryby. Jednego z wyżey napomkniętych ptaków, zabitego i wypchniętego, ofiarował JW. Graff do zbioru Historyi Naturalney w Gimnazyum Międzyrzyckiém XX. Pijarów, a dwa podstrzelone po kilku dniach, z kanału uciekły.

Warszawa d. 20 września.

W dniu 11 b. m. Wolne miasto *Krakow* obchodziło radośnie pamiętną uroczystość nadania sobie przez trzy Nayjaśnieysze Opiekuńcze Dwory ustawy konstytucyyney. Na nabożeństwie znaydowały się: Senat, Akademia, wszelkie Władze i Rezydenci 3ch Opiekuńczych Dworów. Uczta dla ludu i igrzyska, którym niepogoda przeszkodziła, miały nastąpić w Niedzielę. (*G. W.*)

PRUSSY.

Berlin d. 11 września.

Namiestnik w W. X. Poznańskiém, Xiążę Antoni *Radziwiłł*, wyjechał z *Berlina* do *Ruhberg* w Szląsku. (*G. W.*)

— *Dnia 12* —

Król Jmć raczył Cesarsko-Rossyyskiemu Jenerałowi piechoty i Posłowi przy Król. Francuzkim Dworze, Hrabiemu Pozzo di Borgo, udzielić Order Orła-Czarnego. (*G. C.*)

WĘGRY.

Pest dnia 28 sierpnia.

Nadspodziewane mianowanie J. C. Wysokości Arcy-Xięcia *Ferdynanda*, dotychczasowego tu Dowodcy woysk Węgierskich, Cywilnym i Wojennym Gubernatorem w Galicyi, powszechne tu zrobiło wrażenie, i tém bardziey zwróciło uwagę, gdy sam Arcy-Xiążę nie spodziewał się tego. Ze władza cywilna i woyskowa w Galicyi w jedney osobie połączone zostały, rozmaite ztąd czynią wnioski. Bardzo niechętnie rozstajemy się z J. C. Wysokością, który tu zyskał powszechną miłość mieszkańców. Jego następca jeszcze niewiadomy. Poruszenia woysk zupełnie ustały; w przyszłym jednak miesiącu, w bliskości *Pest*, ma bydź założony obóz (*G. W.*)

NIEMCY.

Monachium dnia 7 września.

Gazeta tuteysza donosi, iż potwierdziła się wiadomość o zdrożnościach, których dopuszczono się w *Freiburgu* dnia 29 sierpnia, a o których z początku powątpiewano. Rada mieyska i komitet obywateli tamecznych, kazali wydrukować oświadczenie, iż nie mieli żadnego udziału w tych bezprawiach, zapewniając oraz o niezachwianém przywiązaniu swojém do Monarchy.

Sąd naywyższy potwierdził dziś wyrok sądu nadwornego, skazujący Franciszka *Schlund*, wydawcę pisma: *Waechter am Rhein* i Franciszka *Stromeyer*, na karę więzienia, 1wszego na 3 tygodnie, a 2go na 2 miesiące. Wyrok zapadł zaoczny, gdyż ani oskarżeni, ani obrońca ich, radca nadworny *Gerbel*, nie stanęli przed sądem.

Król Jmć i Xiążę Spół-Rejent raczyli d. 3 b. m. w *Pilnitz* dać pierwsze posłuchanie przybyłemu nadzwyczaynemu Posłowi i Pełnomocnikowi Francuzkiemu, Baronowi *Bourgoing*, który potém miał zaszczyt bydź na obiedzie u Dworu.

Frankfort dnia 12 Września.

Dowiadujemy się, iż woysko, które młodemu Królowi *Ottonowi* do Grecyi ma towarzyszyć, będzie niezwłócznie zaciągnione, umundurowane i uzbrojone. Korpus ten ochotników składać się ma z 4ch batalionów piechoty, 6 szwadronów jazdy, 4 kompanii artylleryy i kompanii rzemieślniczey. Będzie on wzorem dla woyska narodowego Greckiego. (*G. W.*)

FRANCYA.

Paryż dnia 1 września.

Od 8 dni panują w Komitetach Karolistowskich wielkie poruszenia. Odbierają wiele listów, tak ze Szwaycaryi, jak z Anglii. Słychać, że Xiążę *Angoulême* opuścił *Holyrood*, udając się do Hiszpanii; jakoż wszystkie listy, które tu odebrano z *Narbonne*, *Carcasaurre* i *Perpignan*, donoszą o pokazaniu się tego Xięcia na granicy Hiszpańskiey.

Wczoray zabrała policya pismo Vice-Hrabiego *Sorthèmes de Larochefoucauld*, dyrektora sztuk pięknych za *Karola X*, pod tytułem *Aujourd'hui et Demain*.

Hrabia *Sebastiani* wrócił wczoray z swojey podróży do stolicy.

Pan *Odillon-Barrot* wróci także za kilka dni z *Lugdunu*, a Pan *Mauguin* przedsięweźmie podróż do Szwaycaryi.

Dziennik *Messager* utrzymuje, że wié z pewnego źrzódła, iż zwołanie izb nie nastąpi przed listopadem.

Poseł Angielski, Lord *Granville*, po długiey naradzie z Posłem Austryackim, udał się do wydziału spraw wewnętrznych.

Wkrótce wyydzie zpod prassy dziełko pod tytułem: *Henri le Pretendant.*

Dnia 31 z. m. biegała wieść w *Aix*, że marszałek *Bourmont* przejeżdżał w tym dniu przez to miasto, udając się do *Marsylii*.

Podług *Messager* ma się rozjechać familia *Karola Xgo.*

Dziennik *Indicateur de Bordeaux* donosi, że w skutek rozporządzenia Ministra woyny, wychodźcy mają pobierać żołd, tak, jak woysko Francuzkie, a prócz tego kwatery i koszta podróży.

Wychodźcy, którzy przybyli ze środka Francyi do *Tulonu*, mają się udać do *Algieru* i zostać wcieleni do legii cudzoziemców.

Podług listu, odebranego z *Ankony*, daty 22 sierpnia, władze Papiezkie zostały przez jenerała *Cubières* znowu wprowadzone dla zupełnego urzędowania.

— *Dnia 3* —

Z *Tulonu* donoszą o zabiegach stronnictwa Karolistów, które jawnie organizuje woynę domową. Listy ztamtąd pisane wyrażają: — „Organizacya jest ukończoną, dowódcy są mianowani, mieysca zebrania się wskazane, plan kampanii ułożony. Zamki Hrabiego *L.* w *Solliers-Pont*, Panów *A.* i *C.* w *Puget* i *Cannet de Luc*, Pana *Delavau* przy *Hyeres*, i inne, są często odwiedzane przez naczelników stronnictwa Karolistów. Pan *Delavau* kazał blisko swego domu wieyskiego zrobić głębokie piwnice, gdzie ma bydź ukrytą broń, sprowadzona na statkach rybackich Sardyńskich, które łatwo unikają baczności naszych urzędników celnych. Statki te, przybywające szczególniey z *Nizzy*, gdzie jest ognisko spisku, i zkąd odbywa się korrespondencya z komitetem Karolistów w *Liwornie*, utrzymują związek między spiskowemi w *Nizzie*, *Liwornie* i w Departamencie *Var*, *Signes*, *Lorgues*, *St. Maximin*, gdzie różne małe gminy są bezpiecznemi przytułkami, gdzie główni ajenci stronnictwa Karolistów z różnych mieysc tego Departamentu często się zgromadzają. Przed 8 dniami odprawiło się takie zgromadzenie w *St-Laurent* na granicy Departamentu; przybyło tam z *Nizzy* przeszło 50 Karolistów i miało naradę z wielu innemi w kraju będącemi. Konsul Francuzki w *Nizzie* uwiadomił Prefekta w *Marsylii* o tych zabiegach. Dawny ajent policyi, stronnik *Karola X*, był przed kilku dniami w *Tulonie*, odwiedził wiele osób, a potém zniknął; pewny Jenerał, pobierający pensyą, który roku 1814 dowodził w *Marsylii*, zwiedził nayznakomitsze mieysca w Departamencie; o celu tajemniczey podróży jego rozchodzą się rozmaite pogłoski."— Dziennik *Constitutionnel* umieścił także długi artykuł o zaburzonym stanie południowych Departamentów i ubolewa, iż nigdzie rząd dzielnie nie występuje. Mniema atoli wspomniony Dziennik, iż, oprócz miasta *Nismes* i okolicy, nie można się nigdzie obawiać wybuchnięcia rzeczywistey woyny domowey.

— *Dnia 6* —

Grecyą pustoszy jeszcze woyna domowa. *Kolokotroni* przeszedł do partyi Królewskiey. Król *Otto* ma bydź odprowadzony do Grecyi, przez trzy okręty Francuzki, Angielski i Rossyyski.

Podług wiadomości, z *Lewantu* odebranych, floty: Ottomańska i Egipska stały naprzeciwko siebie w szyku bojowym.

— *Dnia 7* —

Król udzielił wczoray prywatne posłuchanie Szwedzkiemu Posłowi; Xięciu Basano; P. Dupin starszemu; Hrabiemu Flahault i jenerałowi Pajol. (*G.C.*)

Zapewniają, iż Konferencya Londyńska zaymuje się także interessami Portugalskiemi, dla zakończenia ich drogą układów. Hiszpania chce wysłać tym celem Pełnomocnika do *Londynu*. Dodają, iż Francya i Anglia są przeciwne temu żądaniu.

Hrabia *Survilliers* (*Józef Bonaparte*), bawi prywatnie w *Londynie*, i z całym swoim dworem włożył grubą żałobę po śmierci Xięcia *Reichstadt*.

Dziennik *Album de la Creuse* wyraża: „Król *Ludwik Filip* mianował dwóch Biskupów, a Stolica Apostolska ich potwierdziła; wszelako dotychczas żadnego z dawnych kollegów swoich znaleźć nie mogli, któryby się podjął ich konsekracyi. Okoliczność ta jest ważną: dowodzi bowiem jawney niechęci zwierzchników kościoła Francuzkiego przeciw rządowi Lipcowemu."

Niektóre legiony gwardyi narodowey Paryzkiey chcą dać świetną ucztę dla P. *Odillon-Barrot*, za jego powrótem.

Courrier Français donosi: „Nasz Poseł, Xiąże Dalmacyi, pozostawiwszy sprawującego interessa, opuścił *Hagę* z powodu, że Król Hollenderski nie przyjął z rąk jego pisma zawiadamiającego o zaślubinach Xiężniczki *Ludwiki* z Królem *Leopoldem*."

Dziennik *Courier de l'Europe* donosi, że słabość Królewska, którą ogłosiły dzienniki, powstała z appoplexyi, którą Król został tknięty. Szczęściem, puszczenie krwi sprawiło pożądane skutki.

— *Dnia 8* —

Powrót Jenerała *Sebastiani*, ma jedynie na celu, z powodu ciągłey słabości, oddanie w inne ręce całkowitego dyplomatycznego wydziału, pocém wróci do *Bourbonne* i tam zabawi aż do zupełnego wyzdrowienia.

Podług wiadomości, w Ministeryum spraw wewnętrznych odebraney, Xiężna *Berry* ma się teraz znaydować w *Blay*, w bliskości *Bordeaux*. W przypadku jey ujęcia ma bydź zawieziona na wyspę *Pete*. Podług gazety zaś *Sentinelle* ma ona się znaydować w okolicy *Bressuire*.

Artykuł, za który *Gazette de France* została przez policyą zabraną, ma bydź następujący: — „Xiąże *Orleanu* miał prawo roku 1830 objąć nayWyższą władzę i takową piastować do roku 1833, to jest, do pełnoletności *Henryka Vgo*."

Dziennik *Constitution* zwraca uwagę na podobieństwo zamachów arystokratów w *Bernie*, z zamachami Karolistów we Francyi, i wnioskuje ztąd, iż musi między nimi istnieć ścisły związek.

Dziennik *Messager* donosi ważną bardzo wiadomość, że woysko Egipskie wylądowało w Albanii pod *Skutari*, i połączyło się z tamteyszemi powstańcami, przez co stolica Ottomańska w nayWiększém zostawałaby niebezpieczeństwie.

Angielski Marszałek *Beresford*, o którym mówiono niedawno, że miał objąć główne dowództwo nad armią Portugalską, przyjechał dnia wczorayszego do *Paryża*. (*G.W.*)

— *Dnia 9* —

Głoszą powszechnie, że P. Dupin będzie prezydentem rady ministrów; miał on sobie wymówić, iż Panów Thiers, Guizot i Berthe, nie życzy mieć za kollegów.— *Journal des Debats* zaś niechce pozostać pismem ministeryalném bez tych trzech Panów. (*G. C.*)

ANGLIA.

Londyn dnia 31 sierpnia.

Król Jmć 24 b. m. przyymował na posłuchaniu prywatném ministrów: Belgiyskiego P. van de Weyer, Francuzkiego P. Durand de Mareuil, i Saskiego P. de Gersdorff, którzy złożyli mu swoje listy wierzytelne. Potém odbyło się jeszcze zgromadzenie Kawalerów orderu ś. Michała i ś. Jerzego, na którém Król Jmć ozdobił W. Krzyżem

ostatniego z pomienionych orderów Admirała Harry Neale, tudzież Wice Admirałów PP. Graham-Moore, Pulteney Malcolm i E. Codrington. (*T.P.*)

— *Dnia 4 Września.* —

Dziennik *Court Journal* donosi, że Infantka *Izabella* Portugalska, była Rejentka, pisała do naszego Króla, aby jey podał sposoby do opuszczenia teraźnieyszego mieysca swego pobytu; pismo to miało się stać przedmiotem gabinetowych narad.

Na giełdzie rozszerzyła się wieść, że *Don Pedro* zrobił wycieczkę z *Oporto*, w którey mu 250 ludzi odcięto.

Dziennik *Morning Herald* donosi, że naczelne dowództwo armii *Don Pedra* ofiarowano P. *Wilsonowi*, którego przyjęcia odmówił, naprzód, że jego stosunki majątkowe nie dozwalają mu zrzekać się utrzymania, które ma, jako Jenerał Angielski; powtóre, że Xięciu *Wellingtonowi*, otwartemu nieprzyjacielowi *Don Pedra*, winien swoje wyniesienie.

Donoszą z *Kadyxu*, że tam aresztowano wiele znakomitych osób z powodów politycznych.

— *Dnia 7* —

Józef *Bonaparte*, były Król Hiszpański, mieszka tu w *Cavendish Squaare* i żyje wspaniale, lecz wkrótce odjedzie do Włoch do Pani *Letycyi Bonaparte*. Przez swego brata *Lucyana*, którego córkę zaślubił Lord *Dudley Stuart*, Margrabia *Bute*, jest familia *Bonapartów* połączona z pierwszemi domami Anglii.

Dziennik wychodzący w *Ceylon*, *Colombo-Journal*, donosi, że w woysku Angielskiém pustoszy cholera, oszczędzając żołnierzy krajowców, których poprzednio szczególniey dotykała.

— *Dnia 8* —

W przeszłą środę Xiążę *Lieven* miał posłuchanie u Króla, któremu złożył dwa listy od N. Cesarza Wszech Rossyi i od N. Cesarzowey. (*G.W.*)

W *Globe* czytamy: „Wbrew tylokrotnym zapewnieniom utrzymujemy, że zakres sporów między Hollandyą i Belgią codzień staje się mnieyszym, i że punkta, jeszcze niezałatwione, tak są mało znaczącemi, iż w przeciągu dwóch tygodni ta sprawa zupełnie uporządkowaną zostanie.” (*G.C.*)

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

Bonońska Akademia Filarmoniczna obrała honorowym członkiem swoim znakomitego byłey w St-Petersburgu Opery włoskiey śpiewaka, JP. *Tozi*.

— W pozostałych po śmierci Sir John *Makintosha* papierach znaleziono Historyą rewolucyi 1688 roku, o którey wiele za jego życia mówiono: dzieło to drukują w Londynie.

— Zaczęty w *Adryanopolu* nabór rekruta idzie z wielkim pośpiechem i bez użycia śrzodkow gwałtownych.

— JP. *Chési*, professor języka sanskryckiego w kollegium francuzkiém, członek akademii napisów i jeden z redaktorów dziennika *Journal de Savans*, umarł d. 31 sierpnia z cholery.

— 30 sierpnia przybył do domu Rossyyskiego Poselstwa w *Londynie* Rzeczywisty Radca Stanu *Krüdener*.

— Mieszkańcom Flessyngi zalecono opatrzyć się w żywność na dwa miesiące.

— W Brasławskim powiecie, w blizkości *Skarsina*, 2go września zgorzał dąb ogromny, który zdobił to mieysce więcey tysiąca lat.

— Z cholery umarli: sławny astronom Baron *Zach* i jenerał hrabia *De la Tour d'Auvergne*.

— Hrabia *Survilliéres* (Józef Bonaparté) najął dla siebie mieszkanie w *Londynie* na rok cały.

— *Globe and Traveller* donosi, że *Karolowi Xmu*, pozwolono przenieść się do *Graetz*, pod tym warunkiem, ażeby Xiężna *Berry* nie oddalała się już więcey od swoiey familii.

— Sławny wędrownik, porucznik *Holman*, przybył do *Nowey-Wallii-Południowey*. (*P.P.*)

— Admiralicya Angielska wydała pozwolenie jednemu nurkowi, aby, za pomocą rur dostarczających świeżego powietrza, spuszczał się do szczątków rozbitego wojennego okrętu *Boyne*, który 1 maja 1794 roku w *Spithead* wyleciał na powietrze. Kiedy woda jest mała, szczątki okrętu są 3 do 4 sążni pod wodą. Dnia 20 lipca z okrętu na kotwicy w tém mieyscu stojącego, spuszczono drabinkę powrozianą dostateczney długości, i nurek spuścił się do dna. Całą głowę i twarz miał okryte maską ołowianą ze szklannemi oczyma. Ciało okryte było suknią z gummy elastyczney, wyjąwszy całych rąk i nóg, które były zupełnie wolne. Znalazł te szczątki, i zdołał niektóre 24 funtowe działa przyczepić do liny, aby je można na wierzch wydobyć. Po południu wynalazł piwniczkę kapitana tego okrętu Pana *George Gray*, z którey wyniosł naprzód 5 butelek, potém spuściwszy się z koszykiem, napełnił go 21 butelkami wina *Bordeaux* i *Portwein*. Dawano mu za jednę flaszkę 20 szylingów (42 zł.), których nie chciał przyjąć, otworzył jednak jednę, i dał przytomnym wino z niey do skosztowania. Rząd oddaje mu wszystko, co wydobędzie na własność, oprócz miedzi, za którą odbierze pewne wynagrodzenie. Codzień przybywa w to mieysce wiele statków tak z mężczyznami jak kobietami, aby się przypatrzyć temu widowisku. (*G.W.*)

Ogłoszenia.

1 Od Wołyńskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż oddany na ewikcyą w Wołyńskiey Skarbowey Izbie nieruchomy majątek Radcy Taynego Graffa Stanisława Worcela, zawierający 1,076 dusz włościan płci męzkiey, a mianowicie: Wołyńskiey gubernii, Rowieńskiego powiatu, w miasteczku Stepanie 744, i w należących do niego wsiach: Koroście 129, Złaznem 165, Wołoszje 30 i Zulnie 8 dusz, za nagromadzony na nim za pożyczką Grafa Worcella z Skarbowey Izby Edukacyyney dług, wzrosły do 40,083 rubli $26\frac{1}{2}$ kopiejek srebrem, i 26,421 rub. $16\frac{1}{4}$ kop. assygnacyami, przeznaczono wypuścić w arendę lub przedać na wieczność; zaczém życzący arendować lub kupić takowy majątek, zechcą przybydź do Wołyńskiey Skarbowey Izby dla targów z pewnemi ewikcyami, na terminie 12go grudnia teraźnieyszego 1832 roku.

Za Sowietnika S. Charczenków.
Sekretarz Kiryczenko. (1137)

---

1 Od Białorusko-Mohylewskiey Izby Skarbowey ninieyszém ogłasza się, iż w niey z powodu doświadczoney nieakuratności w opłacaniu przez dzierżawców Bielickiego powiatu w miasteczku Homlu trunkowego odkupu, należących się zań pieniędzy, oddaje się z publicznego targu w rzeczoném miasteczku Homlu i na dwuwierstowey wkoło niego dystancyi, wyłączywszy mieysca weszłe w takąż granicę miasta Bielicy, trunkowy odkup w arendowną dzierżawę do 1835 roku: życzący wziąć takowy odkup w dzierżawę, mają przybydź do tey Izby z prawnemi i pewnemi ewikcyami, na terminy następującego miesiąca października dla targów 25go, 28go, i przetargu listopada 1go dnia. Września 2 dnia 1832 r.

Sowietnik Rodkiewicz.
Sekretarz Konopacki.
Naczelnik Stołu Stefan Pietkiewicz.
(1132)

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 109.

Wilno dnia 14 Września v. s. 1832 roku.

1 Od Bessarabskiego Obwodowego Rządu ninieyszém ogłasza się, iż 1832 roku w Bessarabskim Obwodzie, za nieokazanie na piśmie świadectw, wzięci pod straż trzey ludzie, którzy się powiadali rodakami: 1szy *Semen* Iwanow syn *Honczarow*, lat 40, nieumiejący czytać i pisać, żonaty, Kijowskiey gubernii, Zwienigrodzkiego powiatu, wsi Kozakówki, z włościan obywatela X çcia Golicyna, przymiotów: wzrostu niewielkiego, włosów na głowie, brodzie i wąsach ciemnorusych, twarzy chuderlawey, nosa i gęby miernych, oczu błękitnych— 2gi *Ilko Saweljew* lat 25, nieumiejący czytać i pisać, nieżonaty, z włościan teyże gubernii, powiatu i wsi, obywatela Xięcia Golicyna, przymiotów: wzrostu średniego, włosów na głowie rusych, wąsach światło-rusych, brodę goli, twarzy czystey, chuderlawey, nosa długiego, garbatego, gęby mierney, oczu ciemno-błękitnych, na lewey ręce, przy samey osadzie przy pulsie, rodzimy znak, formy podługowatey, i 3ci *Andrey Hryhorjew* lat 20, nieumiejący czytać i pisać, nieżonaty, z włościan teyże gubernii, powiatu i wsi, obywatela Xięcia Golicyna, przymiotów: wzrostu średniego, włosów na głowie rusych, twarzy czystey, ospowatey, nosa małego, karpatego, nieco zapadłego, gęby mierney, oczu ciemno-błękitnych.

Sowietnik Przybylski.
Za Sekretarza Dżumiński. (1136)

1 Sąd Taxatorsko-Exdywizorski remissą Sądu Spraw Cywilnych Białostockiego i Sokolskiego Powiatów, w dniu 4 listopada 1829 roku nastałą, na rozdzielenie schedy Sukcessorów Alexandry Todwenowey, przez takiż Sąd Exdywizorski w Dzięciołowie 1820 roku 7bra 20 dnia odbyty, wydzieloney, pomiędzy wierzycieli Józefa Todwena, nieotrzymujących w onymże Sądzie za swoje należności zupełney satysfakcyi, przeznaczony. Stosownie teyże remissy wszystkich Kredytorów i Pretensorów Józefa Todwena, nieotrzymujących zupełney satysfakcyi w pierwszey Exdywizyi, na dzień 22 9bra bieżącego roku wzywa, i że w tym terminie na wszystkich niestawających amissya na ich pretensye ogłoszoną zostanie, ostrzega. Datt w Dzięciołowie dnia 2 lipca 1832 r. Exdywizor Prezyd. Franciszek Grodzki.

Exdywizor Wincenty Łapiński.
Exdywizor Piotr Ambrożkiewicz. (1133)

Sąd Powiatowy Wileński zawiadamia wszystkich Kredytorów i Pretensorów zmarłego Symsona Abrahamowicza Kopca Wileńskiego, oraz Banku pod firmą Simson Abraham et Comp: iż sprawa konkursowa funduszu pomienionego Symsona w dniu 27 teraźnieyszego miesiąca septembra, po wysłuchaniu ostatecznych sprawy objaśnień, do namowy wziętą zostanie. Roku 1832 Septembra 13 dnia.

Assesor Stanisław Drzewicki.
Assesor Jan Pisanka.
Assesor Cezary Wiłeyko.
Regent M. Talat. (1140)

1 Dom WW. Frohbeenów na Zarzeczu z dwóma ogrodami fruktowemi, od Sgo Michała jest do najęcia, o kondycyach można się w kontorze niżey podpisanego dowiedzieć.

Fr. von Auer.
Полицмейстеръ Ожиговъ. (1138)

2 Z okoliczności niejawienia się życzących do targow w Witebskiey Izbie Skarbowey podjąć się dostarczenia na utrzymanie Dyneburskiego Woyskowego Szpitala, Kommissya Ryzkiego Kommisoryatskiego Depo, na skutek przedpisania Departamentu Kommisoryatskiego, naznaczył u siebie w dniach nadchodzącego oktobra 4go targ i 7go przetarg, z zastrzeżeniem, ażeby życzący podjąć się wyżey wspomnionego dostarczenia, stawili się do tey Kommissyi w dniach na targi wyznaczonych z dostatecznemi załogami i świadectwami na prawo handlu. (1127)

2 Na skutek zakroczoney w Magistracie Wileńskim rezolucyi, uskuteczniać się będzie w terminach 1m dnia 19go, 2m dnia 20go i 3m dnia 21go, oraz w dniu przetargowym 23 teraźnieyszego mca septembra publiczna licytacya na wyprzedaż tak domu drewnianego w Wilnie na Zarzeczu przy N. 647m położonego, jako i wszelkiey ruchomości z meblow, bielizny, odzienia i dalszey ruchomości składającey się a po zmarłey ś. p. Annie Pauli Akuszerce pozostałey; aby więc Ichmość ambienci w terminach powyższych do domu rzeczonego przybyć raczyli, w tym celu wydaję ninieysze ogłoszenie. Septembra 9 dnia 1832 roku.

Ludwik Weintzyehr R. M. W. (1128)

3. Отъ Виленской Казенной Палаты симъ объявляется, что всѣ долговые и тому подобные претензіи предъявленныя въ Палату, по 1е истекшаго августа, обезпеченіе которыхъ лежитъ на секвестрованныхъ и конфискованныхъ имѣніяхъ, на основаніи Указа Правительствующаго Сената 28 марта текущаго года, отосланы на разсмотрѣніе въ тѣ Уѣздные Суды гдѣ состоятъ имѣнія должниковъ.

Ассессоръ Іванъ Перепеча.
Начальникъ Стола Леопольдъ Лукомскій.
Канцеляристъ Теофиль Монкевичъ. (1124)

3. Izba Skarbowa Wileńska ogłasza, że wszystkie długi i temu podobne pretensye objawione w teyże Izbie do 1go sierpnia, ewikcya których oparta na osekwestrowanych i konfiskowanych majątkach, odesłane są na mocy Ukazu Rządzącego Senatu 28 marca bieżącego roku, na rozpatrzenie do tych Sądów Powiatowych, gdzie się znaydują majątki dłużników.

Assessor Jan Perepecza.
Naczelnik Stołu Leopold Łukomski.
Kancelarzysta Teofil Monkiewicz. (1124)

3 Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż na uzyskanie roztraconey przez byłego Mińskiego Powiatowego Kaznaczeja Radcę Honorowego i Kawalera Jana syna Stefana Snitkę skarbowey summy i własności, przedawać się będzie w tym Rządzie z publicznego targu należący do tego Snitki folwark Tivoli, bez włościan, pobudowany za miastem Mińskiem na mieskiey

ziemi, za którą płaci się corocznie czynszu 205 rubli assygnacyami, z drewnianym domem, ocenionym 410 rub. i innym ekonomiczném zabudowaniem, meblami i gospodarskiemi rzeczami, ocenionemi 320 rubli 4 kopiejek, owocowemi drzewami ocenionemi 67 rubli 20 kop., i zasiane oziminą; jakowego folwarku szczegółowe opisanie z ocenką objawione będzie kupującym przy targach. Zaczém życzący kupić takowy folwark, mają przybydź do tego Rzędu dla targów na terminy, pierwszy 26 augusta, drugi 27 septembra, a trzeci 28 października 1832 roku. Sierpnia 27 dnia 1832 r. Za Sekretarza Szczehłowski.

Kancellarzysta Adam Pawłowski. (1112)

---

3. Oświadczenie wespół z naysolennieyszém zażaleniem imieniem WJPani Fryderyki z Lichnowskich Frolandowey w assystencyi opiekunow czyniącey przeciwko W. Jmć Panu Marcinowi Pożlewiczowi Gubernskiemu Sekretarzowi zanosi się z następnych okoliczności. Oto kiedy W. Pożlewicz zawarł ślubne związki z córką żałącey się, i nieżyjącego dopiero męża Fryderyka Frolanda Jmć Panią Ulryką Pożlewiczową, znalazł jako zięć u rodziców pełne zaufanie, które w przyszłości zawiódł; lecz z tego zaufania zewnątrz tylko pokazującego się znaczne straty w majątku teściow swoich przyczynił, bowiem przed wydaniem obżał. w 1818 roku apryla 8 dnia plenipotencyi, kiedy żaląca się z mężem wydaliła się do wód, obżał. rozmaite obligi i karty ręczne zabrał do siebie, o czém spytany zapewnił, że wziął dla zregestrowania, jakowych do dziś dnia nie powrócił, i bydź może za onemi pieniądze podbierał. Po czém na usilne naleganie w dacie nadmienioney żałłgo z mężem wydali, i w Magistracie Wileńskim przyznali jemu pełnomocną plenipotencyą do działania we wszystkich interessach i urządzenia kamienicą pod N. 74 w Mieście Wilnie położoną, wtenczas gdy zeszły mój mąż Fryderyk Froland, mając wzrok przytępiony nie czytał, i polegając na odczytaniu przez obżał. Pożlewicza podpisał, gdzie obżałł. warunki dla siebie względne zamieścił, a żaląca się, jako kobieta nieznająca prawa i porządku, przewidzieć równieź niemogła. Następnie kiedy nabywano w 1818 roku od JW. Hrabi Pocieja majątek Ocminow zwany w powiecie Nowogródzkim położony, obżał. wystarał się w prawie kupném wyrazić, że jakoby żona jego Ulryka Pożlewiczowa, syn móy Alexander i córka Antonina, ten folwark na wieczność kupili, a rodzicom do dożywocia dano, a wówczas gdy wprost za pieniądze rodzicow obżałłgo, ten majątek nabyto; z kolei, kiedy się pokazało, że obżałłny Pożlewicz intratami z kamienicy szafuje, z kredytorami i debitorami na krzywdę rodzicow swoich w układy na mocy nadmienioney plenipotencyi wchodzi i tym podobne liczne straty przyczynia: z tego powodu zeszły móy mąż w 1826 roku rzeczoną plenipotencyą cofnął, i oną sam obżał. podartą powrócił. Wszakże ile z lat uprzednich utrzymując kamienicę w celu zniesienia długow i opłaty procentow, jak się widzieć daje tego niezaskutecznił, a intraty wybrał, tak równie w następne lata wciskając się do rządow, dotąd bilansu i rachunków niepokazuje, co większa jeszcze w układy z rozmaitemi osobami wchodzi, dekreta na osobę żalącey się i jey potomstwa zyskuje, sądzące na nas summy, jako to widącym roku junii 16, w Magistracie Wileńskim dla W. Łukomskiego zgodził się przez dekret na wypłatę summy r. 5,575, i tym podobne uciążliwoście dopełnia, a nawet nikt zaręczyć nie może, gdyby długow na majątek rodziców swoich nie zaciągał, i równych się działań niedopuszczał. Przez ninieysze więc zastrzega się, iżby z W. Pożlewiczem nikt zgoła pod żadnym pretextem w układy tyczące się majątku rodziców niewchodził, bo te naymnieyszego waloru mieć nie będą, jak i uprzednie nie mają znaczenia, bowiem obowiązany on zdać rachunek z dzierżawy kamienicy pod N. 74 położoney, z wyprzedaży domu drugiego w Wilnie sytuowanego W. Minikowey, czy opłacił jakie długi? wiele wybrał intraty? jaką summę od W. Mininowey przyjąwszy gdzie obrócił? oddał wzięte wszystkie dokumenta, obligi i karty i tém podobne tranzakta, słowem, z czynności swojey usprawiedliwić się powinien. Nim przeto o co wszystko prawem żaląca się czynić będzie, tymczasowie ninieysze w aktach zapisuje zażalenie, 1832 roku 26 augusta.

Fryderyka Frolandowa.

Roku tysiąc ośmset trzydziestego drugiego miesiąca augusta dwudziestego dziewiątego dnia, przed aktami JEGO IMPERATORSKIEY MOŚCI Sądu Powiatowego Nowogródzkiego stanąwszy osobiście WJPani Fryderyka Frolandowa w moc zakroczoney na podaną prośbę rezolucyi, takowe oświadczenie wpisać do akt podała i na to się własnoręcznie w tychże aktach podpisała. Swiadczę Peł. służ. Sekr. R. P. N. Płoński. (1117)

---

3 *Sąd powiatowy Wileński zawiadamia wszystkich kredytorów i pretensorów zmarłego Xiędza Atanazego Ihnatowicza Kanonika Katedry Wileń. iżby oni sami lub przez plenipotentów porządkiem prawami przepisanym w następującey Kadencyi oktobrowey po uzyskanie satysfakcyi w Sądzie ninieyszym jawili się, gdyż w przeciwnym razie na pretenssye niestawających stron amissya uznaną zostanie. R. 1832 mca września 5 dnia.*

Assessor Stanisław Drzewicki.
Assessor Jan Pisanko.
Assessor Cezary Wileyko.
Regent Marcelli Talat. (1115.)

Rada Mieyska Wileńska ma honor ninieyszém uwiadomić, że tuteysi Wexlarze od 3go po d. 15 teraźnieyszego Septembra Kurs monet następnych pokazali takowy: za dukat nowy daią r. 10 k. 65, a sami przedaią po r. 10 k. 85; za dukat stary daią r. 10 k. 35, a sami przedaią po r. 10 kop. 55, za imperyał daią rub. 38, a sami przedaią po r. 38 k. 50; za pół imperyał daią rub. 19, a sami przedaią po rubli 19 kop. 25, za rubel srebrny całkowy daią rubli 3 kop. 63; a sami przedaią po rub. 3 kop. 68 i za rubel srebrny drobną monetą daią po rubli trzy kop. 70 assygnacyami.

Виленской Думы Гласный Венеръ.
Письмоводитель Позлѣвичь.

Drukarnia A. Marcinowskiego.
Dozwala się drukować. Wilno. 1832. d. 14 Września.
Cenzor *Leon Borowski.*